

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 2006/66/EK irányelv a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlása tekintetében történő módosításáról”

COM(2007) 93 final – 2007/0036 (COD)

(2007/C 175/15)

2007. április 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 175. cikke (1) bekezdésének alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Mivel az EGSZB a 2004. április 28-án elfogadott véleményében ⁽¹⁾ már nyilatkozott a fenti javaslat tárgyában, a 2007. május 30-31-én tartott, 436. plenáris ülésén (a május 30-i ülésnapon) 159 szavazattal 11 ellenében úgy határozott, hogy nem dolgoz ki újabb véleményt a témában, hanem az említett dokumentumban kifejtett álláspontjára hivatkozik.

Kelt Brüsszelben, 2007. május 30-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ 2003/0282 COD, HL C 117., 2004.4.30.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Európai uniós kihívások és esélyek a globalizált világban”

(2007/C 175/16)

Az Európai Unió német elnökségének tevékenysége keretében Michael GLOS szövetségi gazdasági és technológiai miniszter 2006. szeptember 26-án kelt levelében felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy készítsen véleményt az alábbi témában: „*Európai uniós kihívások és esélyek a globalizált világban*”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció véleményét 2007. május 4-én elfogadta. (Előadó: Henri MALOSSE, társelőadó Staffan NILSSON.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. május 30-31-én tartott 436. plenáris ülésén (a május 31-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

Közös stratégia a globalizáció kihívásaival szemben

Az EU-t a globalizált világ kísérleti laboratóriumának tekinthetjük. Demokratikus alapon jött létre, nem törekszik világhatalomra, és tiszteletben tartja a véleményszabadságot és a kulturális sokszínűséget, miközben figyelmet fordít a gazdasági és társadalmi kohézióra és a nyitottságra is. Még ha az új világrendet nem is az EU arculata határozza meg, az Európai Uniónak érvényre kell juttatnia értékeit és elveit, miközben olyan globális kormányzás kialakítására kell törekednie, amely az európai építkezés legfontosabb vívmányaira támaszkodik. Az EU csak akkor őrizheti meg hitelességét, ha értékeinek átadásához és integrációs modelljének felvázolásához nem társul sem arrogancia, sem pedig egyeduralkodói törekvés. Ha az Európai Uniónak nem sikerül a globalizáció által állított kihívásokra és

lehetőségekre sem konkrét elképzelést, sem pedig közös stratégiát kialakítania, akkor az európai polgárok úgy érezhetik, hogy magukra maradtak, és megkérdőjelezhetik az Európai Unió értelmét.

1.1 „Globális jogállam”

Az Európai Uniónak a globalizációra adott első válasza keretében tevékenyebben hozzá kellene járulnia a „jogállamiság” kialakításához, amely – eltúlzott elnézés nélkül – figyelembe venné a realitást, ugyanakkor nem sajnálná a fáradságot arra, hogy minden eszközzel elősegítse az emberarcú globalizációt, amely az erőviszonyok helyett a többoldalúságra, az egyén alapvető jogaira – ideértve a munkakörülményeket és a munkajogot –, természetes örökségünk felelősségteljes kezelésére, a

pénzpiacok nagyobb átláthatóságára, a lakosság jobb egészségi állapotára és a nagyobb élelmiszerbiztonságra – mégpedig a teljes lakosság tekintetében, ideértve a legsebezhetőbbeket is –, a kulturális és nyelvi sokszínűségre, valamint az ismeretek terjesztésére és megosztására épül.

1.2 Vetélytársak létrehozása

Másodszor pedig, az EU támogathatja és támogatnia is kell a regionális csoportosulásokat. Elmondható, hogy – néhány kivétellel – a világ legtöbb országa részt vesz valamilyen közeledési folyamatban: az egyszerű tematikus együttműködéstől egészen az EU-hoz hasonló, valódi integrációs folyamatokig. A globalizáció valószínűleg könnyebben szabályozható lenne, ha az EU több vetélytársat hozna létre, és ha még több koherens regionális csoportosulás – amely önmaga is a pluralizmuson, a sokszínűség tiszteletben tartásán és a konszenzuson alapul – párbeszédet alakítana ki ahelyett, hogy az erőviszonyok logikáját követné. A regionális integráció ezenkívül a világ legsebezhetőbb régiói számára egyértelműen a jövő egyik kulcsa, mivel a piacok szűkössége számukra legyőzhetetlen hátrányt jelent, és ezek a régiók nem elég erőteljesek ahhoz, hogy érdekeiket érvényesíteni tudják.

1.3 A kereskedelem kiegyensúlyozott és felelősségteljes megnyitása

A nemzetközi kereskedelem tekintetében az EGSZB úgy véli, hogy a kétoldalú megközelítés csak abban az esetben lehet hasznos, ha a WTO-n belüli többoldalú megközelítés kiegészítését szolgálja. Az EGSZB az előrelépést a következő kérdésekben javasolja: a piacokhoz való hozzáférés, kölcsönösség, a kereskedelem előtt álló akadályok elleni küzdelem, valamint a jogellenes gyakorlatok. Az EGSZB párbeszéd megindítását ajánlja továbbá a globális kormányzás más, kereskedelemre hatást gyakorló aspektusainak tekintetében is (ideértve a szociális normákat és a környezeti kérdéseket). Az EU-nak egyúttal hozzá kellene járulnia egy befogadó stratégia kialakításához, hogy minden fejlődő ország, ideértve az afrikai államokat is, kihasználhassa a globalizáció által kínált előnyöket.

Az EGSZB véleménye szerint az EU-nak meg kell vizsgálnia minden új kereskedelmi koncesszió hatását, főként az EU-s gyártók érdekeinek védelmében hatékonyabban kell alkalmaznia a kereskedelmi védelmi eszközöket, valamint támogatnia kell a közös fellépést a külső piacok tekintetében. Az EGSZB úgy véli, hogy a globalizációhoz való alkalmazkodás elősegítését célzó európai alapot a globalizáció által érintett régiók és személyek támogatására irányuló stratégiai eszközként kell felhasználni, és a nemzeti alapokkal kell kiegészíteni.

1.4 Az integráció felé vezető lépések felgyorsítása a kulturális sokszínűség megőrzése mellett

Európa minél koherensebb és integráltabb egységgé válik, annál meggyőzőbb lesz, és annál erősebben tudja majd latba vetni súlyát a többpólusú, felelős globális kormányzati rendszer mellett. A globalizáció ma lehetőség lehet az európai integráció számára, mivel az integráció felgyorsítására kényszerít bennünket. Jelenleg gyorsasági verseny folyik. A siker kulcsa az innováció, az ismeretek általános terjesztése és a demokratikus folyamatok folytatása lehet. Éppen ideje a belső piac tényleges

megvalósításának, az oktatási és kutatási hálózatok összekapcsolásának, valamint új, közös politikák – köztük az energiapolitika, a környezetvédelmi politika és a kutatási politika kialakításának.

1.5 A szervezett civil társadalmat az emberarcú globalizáció elősegítőjévé tenni

Magának Európának jobban be kellene vonnia, és fokozott részvételre kellene ösztönöznie polgárait, miközben támogatnia kellene a kultúrák közötti globális párbeszédet. A szervezett civil társadalom, az őt képviselő szervezetek és intézmények – mint például az EGSZB – segítségül hívása mind a mai napig nem megfelelően feltárt terület, pedig különleges jelentősége van a globalizációban, hiszen jól látható, hogy a nemzetközi kapcsolatokat az egyes államokon túl ma már a médiák, a szociális partnerek, a vállalkozások, a tudományos és kulturális közösség, a szövetségek és a civil társadalom egyéb erői is formálják.

2. A globalizáció kihívásainak megválaszolása globális megközelítésen keresztül

2.1 Az európai építkezés már a kezdetektől fogva a nyitottságon keresztül fejlődött. Az Európai Unió belső határainak fokozatos megszüntetésével nagy belső piacot tudott létrehozni, modernizálta gazdaságát, fejlesztette az infrastruktúrát és a nemzetközi kereskedelem vezető szereplőjévé lépett elő.

2.2 Az európai integráció folyamata sokkal többet jelent a belső piac létrehozásánál. Az Európai Unió közös szabályokat állított fel, saját jogrendet és megfelelő jogi folyamatokat vezetett be, létrehozta az Alapvető Emberi Jogok Chartáját és közös politikákat dolgozott ki. Ezek közül is külön említést érdemel a gazdasági és társadalmi kohéziós politika, amely a szolidaritás elvének egyik alkalmazási csatornája a tagállamok és régiók között. E politika célja az EU közelmúltban történt bővítései nyomán az egyes területek fejlettségi szintje között tapasztalható eltérések mérséklése.

2.3 Ma a globalizáció kihívása nagyon különböző feltételekkel rendelkező háttér mellett jelentkezik, melyet többek között a következők jellemeznek: egy fajta globális irányítás, amely azonban még mindig gyermekcipőben jár, kísértés hegemónia kialakítására, valamint a fejlett és felemelkedőben lévő gazdaságok közötti fokozódó feszültség. Ez a globális erőviszony az Európai Unió számára is teljesen új helyzetet eredményez.

2.4 Az európai projekt már születésekor sem csak Európára korlátozódott. Az első szerződések megalkotói már akkor úgy képzelték, hogy az Európai Közösségek majd megnyílhatnak Európa minden nemzete előtt, amint azok felszabadulnak a diktatúra alól, és modellként szolgálhatnak a jogállamiságon, nyitottságon és bizalmon alapuló új világrend számára.

2.5 A globalizáció tehát több tekintetben is hasonlít az európai országok által, egymás felé való kölcsönös megnyitások során tapasztalt pozitív hatásokhoz, például az összehasonlítható előnyök és a méretgazdaságosság kiaknázása, valamint a fejlődés új dinamikájának és az új piacoknak a kihasználása terén.

2.6 Ugyanakkor számos, eddig nem tapasztalt kihívást is felvet, melyek megoldásához gyakran igen összetett válaszokra és változtatásokra van szükség. Ilyen probléma többek között a piacokhoz való hozzáférés számos nehézsége és aszimmetriája, az agyelszívás, a többnyelvűség és a kulturális sokszínűség megőrzése, a migráció, rendkívüli különbségek a munka- és termelési feltételek tekintetében, a tőke és a pénzpiacok korábban ismeretlen mértékű nemzetközivé válása, a globalizáció okozta versenyhelyzet nyomására a szociális vívmányok sebezhetősége a fejlődő országokban és végül jelentős változások a környezetvédelem, az egészségügy és a biztonság terén.

2.7 A globalizáció nem mindenütt ugyanazokat a hatásokat váltja ki: míg a világ egyik részén kedvező hatást gyakorol a gazdasági és társadalmi fejlődésre, más részeken hátrányosan befolyásolja azt. A fejlett régióknak erősebb versennyel kell szembenéznük, a fejlődésben elmaradott országok pedig magukra maradhatnak.

2.8 Ha az EU meg akar felelni ezeknek a kihívásoknak, akkor ki kell használnia a globalizációt, nem elég csak sodródnia vele. Az EU-nak meg kell ragadnia minden kínálkozó alkalmat, ugyanakkor azt is fel kell mérnie, hogy a globalizáció milyen hatással jár régióira, ágazataira és a népesség egyes csoportjaira nézve ahhoz, hogy a tagállamokkal, a szociális partnerekkel és a civil társadalom más érintett szereplőivel együtt pontosan olyan konkrét intézkedéseket határozhasson meg, amelyek lehetővé teszik a szükséges változtatások sikeres végrehajtását.

2.9 A globalizáció kihívásaira adott válaszul alkalmazott megközelítés nem lehet pusztán gazdasági jellegű. A politikai, társadalmi, környezeti és kulturális szempontokat egyaránt szigorúan figyelembe kell venni. Az EU által a globalizáció kihívásaira adott válasznak tehát mindezekre a területekre ki kell terjednie, különben fennáll a veszély, hogy nem bír majd a szükséges meggyőző erővel.

2.10 Az Európai Unióra jellemző regionális integrációs megközelítés lehetővé teszi számára, hogy tagállamai nevében nyilatkozzon a WTO-ban. Bár léteznek más példák is a regionális integrációra a világon, ezek még nem értek el az integráció Európához hasonló szakaszába. A Karibi Közösséget összefogó CARICOM kivételével tehát ezek a regionális csoportosulások nem egységes hangon szólalnak fel a WTO-ban. Egy jobban strukturált és hatékonyabb globális kormányzás sokat nyerhetne ugyanakkor az ilyen irányú fejlődéssel.

2.11 Az EU-n belül az egyes tagállamok és a népesség különböző csoportjai eltérő módon vélekednek a globalizációról. Ezt a sokszínűséget tekinthetjük a kulturális gazdagodás egyik forrásának, ám mivel a fejlődés üteme gyorsul és a globalizáció kihívásainak mértéke fokozódik, közös stratégiát és konkrét javaslatokat kell elfogadnunk.

3. Hozzájárulás hatékonyabb globális szabályok létrehozásához az emberarcú globalizáció elősegítése érdekében

3.1 Az európai projekt alapját megteremtő értékek (köztük a sokszínűség, a bajtársiasság, a jogállamiság, a szubszidiaritás,

valamint a gazdasági és szociális szempontok és a fenntartható fejlődés között megteremtett egyensúly) nem eléggé elterjedtek a nemzetközi szinten.

3.2 A globalizációval együtt járó számos jelenséget már nem lehet pusztán az államközi kapcsolatokkal elrendezni. Ezekhez a jelenségekhez sorolhatók többek között: a bevándorlási hullámok, a pénzügyi források mozgása, szennyezés és az éghajlat károsodása, valamint az információs csatornák, különösen az internet. Az államok mellett a globalizáció folyamatában ilyen vagy olyan módon részt vesznek az alábbi szereplők is: nemzetközi vállalatok, pénzügyi piacok, a média, a tudományos közösség, a szervezett civil társadalom és annak intézményei, a szociális partnerek, a civil szervezetek és sokan mások.

3.3 Éppen ezért fontos, hogy az EU továbbra is döntő szerepet játsszon a globális kormányzás elősegítésében, közte:

- a dohai forduló újraindításában a WTO-nál a kereskedelem fokozottabb megnyitása érdekében. Ezt a folyamatot azonban a kiegyensúlyozottabb és tisztességesebb kereskedelmet biztosító rendeleteknek kell alátámasztania,

- további globális szabályok – például a (munkajoggal foglalkozó) ILO-egyezmények, a kulturális kérdésekkel foglalkozó UNESCO-egyezmények (sokszínűség), a környezetre vonatkozó Kiotói Jegyzőkönyv, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA) energiával kapcsolatos határozatai, a Nemzetközi Szabványügyi Hivatal szellemi tulajdonjogra vonatkozó egyezményei, a WHO egészségügyi rendelkezései, az ENSZ Iparfejlesztési Szervezetének (UNIDO) ipari együttműködési rendelkezései és egyéb szabályok kialakításában és hatékony végrehajtásában,

- a globális kormányzás különböző eszközei közötti koordináció terén az ENSZ keretében a jogállamiság irányvonalának létrehozásában, amely a pluralizmus tiszteletben tartásán alapuló rendelkezési és jogalkotási mechanizmusokat foglalja magába.

3.4 A fenti célkitűzések figyelembevételével a következő lépésekre lenne szükség, különösen a nemzetközi kereskedelem szabályainak tekintetében:

- a kereskedelem megkönnyítését célzó WTO-egyezmények véglegesítésére annak érdekében, hogy normákat lehessen megállapítani a vámszabályok és vámeljáráások, az eljárások egyszerűsítése és megkönnyítése – különös tekintettel az „egyablakos rendszer” bevezetésére – hatékony és átlátható szabályok előmozdítása, valamint az informatikai eszközök alkalmazása terén,

- a közegészségügyi, növényvédelmi, egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések, valamint a WTO-egyezmények (az élelmiszerek egészségügyi biztonsága, az állatok egészsége és a növényfajok megőrzése), és az állatvédelmi és állatjóléti intézkedések elfogadásának, végrehajtásának és tiszteletben tartásának megszilárdítására,

- a szellemi tulajdonjogok valóban hatékony védelmét szolgáló intézkedések, illetve stratégia kidolgozása által hatékonyabb küzdelemre az európai termelésnek jelentős és növekvő kárt okozó termékkalózkodás és hamisítás ellen a TRIPS-egyezményekre támaszkodva,
- a kereskedelmi tárgyalások előmenetelének a szociális, etikai és környezeti normák elfogadásával és tiszteletben tartásával való összekapcsolására,
- a felemelkedőben lévő gazdaságoknak (különösen Kínának és Indiának) és a fejlődő országoknak a fent említett területeken történő előrelépéshez nyújtott segítségre.

3.5 Egyéb szabályok

3.5.1 Még ha mindezen kereskedelmi kérdésben jelentős előrelépés történne is, ez önmagában nem elegendő a valódi „fenntartható fejlődés” feltételeinek biztosításához, mely célkitűzést pedig a WTO a dohai menetrendben kifejezetten elismerte. Egy ilyen cél eléréséhez további szabályozásra is szükség van, melyek bevezetése tekintetében az Európai Unió szintén ösztönző szerepet játszhat. Ezek a szabályok elsősorban a környezethez, a biztonsághoz, az alapvető jogokhoz, a munkakörülményekhez és a kulturális sokszínűséghez kapcsolódnak.

3.5.2 Elengedhetetlenül fontos a környezet védelme az előtűnik álló, egyre növekvő fenyegetésekkel szemben (az élő környezet és a fajok védelme, harc az üvegházhatás és a környezetszennyezés ellen stb.). Ez a kihívás – jellegéből adódóan – nem ismer határokat, és kibogozhatatlanul összefonódik magával a globalizációval is. Ezért a kereskedelmi tárgyalások teljes értékű részévé kellene válnia, és átfogó módon jelen kellene lennie a különböző tárgyalásokban. Az Európai Uniónak kiemelkedő fontosságot kellene tulajdonítania ennek a követelménynek, mégpedig a következő módon:

- az üvegházhatású gázok kibocsátásáról szóló Kiotói Egyezmény megújításának kezdeményezésével, azt tűzve ki célul, hogy a Föld minden országa csatlakozzon az egyezményhez a globális felmelegedés csökkentése érdekében (az éghajlatváltozással foglalkozó – nemzetközi szinten felállított – kormányközi szakértői csoport által készített jelentés is jóváhagyta az EU célkitűzését),
- kutatási erőfeszítések és a környezeti technológiák elsajátítására való ösztönzés – ugyancsak közös – kialakításával, amely az új globális követelményeknek megfelelően a gyártási folyamatok, termékek és szolgáltatások terén vezető szakértelmet biztosítana számos területen (pl. a mezőgazdaságban és a vidéki közösségekben, a víz- és energia iparban, az újrahasznosításban, a lakáskérdés és területrendezés terén stb.).

3.5.3 A biztonsághoz tartozó kérdések is fokozottan és több szempontból is jelentőssé váltak. Megemlíthetjük ezzel kapcsolatban például az egészségvédelmet, többek között a járványokkal szemben, a bűnözés elleni küzdelmet, a nukleáris fejlesztések nyomán követését, az információs technológiai adatok védelmét, valamint a termékek biztonságosságát, különös tekintettel az élelmiszerek minőségére. A globalizációnak semmi esetre sem szabad a nagyobb bizonytalansággal azonosulnia.

Ehhez célravezető szabályokat kell találni, melyek biztonságosabb keretet nyújtanak a kereskedelem fejlődéséhez, az államok alapvető küldetéséhez, valamint az életkörülményekhez. Az e tekintetben elért előrelépéshez a kormányzati gyakorlatok javulásának, valamint a korrupció és minden más fenyegetés elleni harcnak kell társulnia.

3.5.4 A globalizáció szociális dimenzióját, és különösen az ILO-egyezményeken⁽¹⁾ alapuló munkajogi normákat határozottan érvényesíteni kellene az egész világon. A tisztességes munkakörülmények és a méltányos kereskedelem koncepcióját segítségül hívva az Európai Unió az ILO-val karöltve alapvető értékeket és gyakorlatokat állapíthat meg. Fel kell vetni az ILO-normák hatékony alkalmazásának – egészen a joghatóság megállapításáig terjedő – kérdését.

3.5.5 A nem állami szereplők, a vállalkozások és a szociális partnerek számos biztató szociális kezdeményezést indítottak útjára a fejlődő országokban. Ide sorolhatók a több európai vállalkozás által kidolgozott, az OECD keretén belül elfogadott legfontosabb elveken és az ILO szociális normáin alapuló politikák. Külön említést érdemelnek a nem állami szereplők által indított kezdeményezések az oktatás, szakképzés, egészségügy, az élet- és munkakörülmények terén, ideértve a regionális szociális párbeszéd keretében létrehozott, határokon átnyúló kezdeményezéseket is. Meg kellene erősíteni – kezdve az AKCS-országokkal – az Európai Unió által a hasonló kezdeményezéseknek nyújtott támogatást. Az Európai Unió által nyújtott támogatást ugyanakkor nagyobb mértékben függővé kellene tenni a civil társadalmi szereplőknek – köztük a regionális szintnek – a programokban való tevékenyebb részvételétől.

3.5.6 A pénzügyi piacok egyre fokozódó nemzetközivé válásának tekintetében az EU egységesen léphetne fel, hogy az IMF valódi stabilizációs eszközzé válhasson. Az euróövezet országainak el kellene határozniuk magukat az IMF-ben való egyesült részvétel mellett, ez megerősítené Európa súlyát. Ezzel párhuzamosan az EU-nak az OECD-egyezményekre támaszkodva elő kell mozdítania a globális kormányzás kialakítását a pénzmosság és a csalás elleni küzdelem tekintetében.

3.5.7 Az oktatás és az ismeretek megosztása alapvető fontosságú az emberek szolgálatában álló globális kormányzás szempontjából. A pluralizmus tiszteletben tartásával és az interkulturális párbeszéd keretének megőrzésével UNESCO-projektek kell kidolgozni, és támogatni kell a szakértelem és ismeretek lehető leg szélesebb körben történő megosztását lehetővé tévő hálózatokat. A jobb globális kormányzást célzó uniós megközelítésnek tehát figyelembe kell vennie a kulturális sokszínűség és a többnyelvűség szempontjait, melyek bár az EU számára kiemelten fontosak, mégis veszélyeztetettek.

(1) ILO-egyezmények: 87. számú egyezmény az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről, 98. sz. egyezmény a szervezkedési jog és kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról, 29. számú egyezmény a kényszer- vagy kötelező munkáról, 105. számú egyezmény a kényszermunka felszámolásáról, 138. számú egyezmény a foglalkoztatás alsó korhatáráról, 182. számú egyezmény a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről, 100. számú egyezmény a férfi és női munkaerő egyenlő munka esetén egyenlő díjazásáról, 111. számú egyezmény a munka és foglalkoztatás szerinti megkülönböztetésről.

3.5.8 Végül az alapvető jogok tekintetében az EU-nak egységesen fel kellene lépnie, hogy a kulturális sokszínűség vonatkozásában hatékonyabban érvényesüljenek az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának rendelkezései, valamint a nemzetközi büntetőtörvényeszközök szerepét terjesszék ki.

3.6 Az EU hozzájárulásának eredetisége

3.6.1 A globális kormányzás megerősítése tekintetében az EU hagyatkozhat az alábbi területeken szerzett tapasztalataira is, melyek kulcsfontosságúak lehetnek a globális kormányzás lehető leg szélesebb körben való elfogadtatása céljából:

- szubszidiaritás, az elv, amely lehetővé teszi a felelősség megfelelő szintre történő kiosztását, ezáltal valódi „játékteret” biztosítva a tagállamok, régiók és a civil társadalmi szereplők számára,
- egy összetett uniós igazgatásának gyakorlata, amely magában foglalja az eljárások különböző ütemben történő alkalmazását és elősegíti a kulturális sokszínűség tiszteletben tartását,
- a gazdasági és társadalmi szereplőkkel folytatott konzultáció a döntéshozatali folyamattal és a folyamatban való részvételükkel kapcsolatban.

3.6.2 Az Európai Uniónak a partnereivel kialakított politikai, gazdasági és kereskedelmi kapcsolataiban, amikor csak lehetséges, előnyben kellene részesítenie a regionális megközelítést – ahogyan azt az AKCS országokkal kapcsolatban jelenleg is teszi. Az Európai Unió és más regionális egységek közötti kölcsönös kapcsolatok ilyen jellegű alakulása, melyet a versenyszellem és a kölcsönös nyitottság kísér, kedvező hatással lenne minden érintettre, miközben kiegészítené és kétségkívül határozottan megerősítené a WTO többoldalú keretét.

4. Közös uniós stratégia kialakítása a nemzetközi kereskedelem tekintetében

4.1 Többoldalú vagy kétoldalú kapcsolatok?

Az Európai Bizottság 2006. október 4-i, „A globális Európa: nemzetközi versenyképesség” című közleményében vázolja fel ezt a megközelítést.

4.1.1 A WTO által a dohai menetrendben történő előrelépés terén tapasztalt nehézségek és magának a menetrendnek a korlátai új kezdeményezések megtételére kellene, hogy ösztönözzék az Európai Uniót. Az EGSZB ezért üdvözli, hogy az Európai Bizottság 2006. októberi közleményében új, a kétoldalú és többoldalú megközelítést egyaránt érvényre juttató kereskedelmi stratégia kialakítását ajánlotta.

4.1.2 A globalizációval összefüggő problémák multilaterális megközelítése a legkívánatosabb, mivel ez biztosítja legjobban a kiegyensúlyozott és fenntartható eredményeket. Az EGSZB éppen ezért egyetért az Európai Bizottsággal a többoldalúság és a WTO belülről fakadó értékei támogatásának megerősítésében. A cél, hogy az átfogó keret részeit képező dohai menetrend sikeresen záruljon, és minden részt vevő ország kötelezettséget vállaljon a közös szabályok tiszteletben tartására.

4.1.3 Az EGSZB aláhúzza, hogy az Európai Bizottságnak megfelelő keretbe kellene foglalnia arra vonatkozó javaslatait, hogy a WTO-ban folytatott tárgyalásokban fennálló nehézségekre való tekintettel az Európai Uniónak most kiemelt

figyelmet kellene fordítania más, kiegészítő jellegű, kétoldalú megközelítések feltárására. Az egyik lehetőség az erőteljes növekedést felmutató fejlődő gazdaságokkal (Kínával, Indiával, valamint az Asean-, a Mercosur- és az Öböl-országokkal) folytatott párbeszéd elmélyítése. Ugyanakkor a szomszédos gazdaságokhoz (Oroszországhoz, Ukrajnához, Moldovához és a Földközi-tenger országaihoz) kapcsolódó stratégiai kapcsolatait is meg kellene erősítenie, valamint a folyamatban lévő regionális partnerségi megállapodásokon keresztül sikeresen modernizálnia kellene kapcsolatait az AKCS (afrikai, karibi és csendes óceáni) országokkal is.

4.1.4 Az EGSZB rámutat, hogy az EU nemzetközi stratégiájának kétoldalú megközelítésen alapuló átcsoportosítása nem veheti át a helyét a többoldalú megközelítésnek, melynek továbbra is alapvető célkitűzésnek kell maradnia, mivel ez a megközelítés áll összhangban az európai értékekkel.

4.1.5 Nemcsak meg kell őriznünk e megközelítések WTO-ban vállalt kötelezettségekkel való kompatibilitását – mely követelményt az Európai Bizottság is méltán hangsúlyozza –, hanem:

- nem szabad korlátoznunk a többoldalú tárgyalások során történő előrelépés esélyeit,
- éppen ellenkezőleg, a viták elmélyítésével és a kétoldalú megközelítésekből eredő álláspontok közelítésével végül meg kell könnyíteni ezeket.

4.1.6 Az EU által alkalmazott kétoldalú megközelítésnek tehát a többoldalú megközelítések támogatására kell szorítkoznia, azzal a céllal, hogy:

- előkészítse a többoldalú tárgyalásokat többek között azért, hogy felhívja a figyelmet az EU számára kiemelten fontos kérdésekre (a dohai forduló megoldatlan kérdéseire, kereskedelmi gyakorlatokra, a csalás elleni intézkedésekre, közbeszerzési szerződésekre stb.), illetve
- a kétoldalú viták segítségével előrelépést érjen el a globális kormányzás más aspektusainak tekintetében: a politikai, társadalmi és környezeti kérdésekben a kulturális politika és az energia terén.

4.1.7 Számos pontosításra és kiigazításra van szükség különösen a bizonyos országok, elsősorban Kína, Korea, India vagy akár Oroszország tekintetében meghatározott feltételek alkalmazási módjaira és a velük kapcsolatban követendő politikákra vonatkozólag.

4.2 A kapcsolatok javítása a szomszédos államokkal, különleges kapcsolatok

4.2.1 A szomszédos országokra (Oroszországra, Ukrajnára, Fehéroroszországra, Moldovára és a Földközi-tenger menti országokra) következetes szomszédsági politika keretében kialakított különleges partnerségek, valamint közös érdeklődés alapján közösségek kialakítását célzó stratégia által ugyancsak kiemelt figyelmet kellene fordítani.

4.2.2 A transzatlanti párbeszéd keretében az EU-nak és az USA-nak fokoznia kellene arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a globalizációval kapcsolatos elképzeléseiket közelítsék, valamint hogy stabil keretet hozzanak létre az EU és az USA közötti együttműködés és kereskedelem számára.

4.2.3 Az EU-nak kétoldalú kapcsolatainak keresztül továbbra is támogatnia kell más kontinensek regionális integrációjának fejlődését (vö. az AKCS-országok, Mercosur, ASEAN, stb.). Ezek a csoportosulások hozzájárulnának a globális kereskedelem szerkezetének és egyensúlyának javulásához, ugyanakkor megkönnyítenék a WTO-ban folytatott tárgyalások előrelépését. Az Európai Unió integrációja során nyert tapasztalatnak – egyedi jellegén túlmenően – továbbra is inspirálnia és támogatnia kellene más regionális csoportosulások kialakulását, melyek a fenntartható és strukturált globalizáció elengedhetetlen feltételei. Ez a megközelítés különösen helytálló a fejlődő országok, például az AKCS-országok vonatkozásában. A partnerségi egyezményekről folyó tárgyalásokhoz a regionális integrációs folyamat ösztönzésének kellene társulnia, mivel ez kulcsfontosságú annak elkerüléséhez, hogy ezek az országok „magukra maradjanak” a globalizáció során. E tekintetben a CARICOM példája igen jelentős és egyben reményt keltő is. Az EU-nak ezzel kapcsolatban támogatnia kell a regionális integrációk adminisztratív kapacitását, valamint a civil társadalmi szereplők csoportosulásait is.

4.2.4 Arra is törekedhetünk, hogy okuljunk más országok vagy regionális csoportosulások bevált vagy akár rossz tapasztalataiból. Az EU-nak továbbra is támogatnia kell, és kedvező elbánnásban kell részesítenie a regionális csoportosulásokat, melyek annak ellenére, hogy más ütemben fejlődnek és más célokat tűztek ki maguk elé, mégis az EU-hoz hasonló úton járnak. Ilyen regionális csoportosulás például, a Mercosur és az Asean stb.

4.2.5 A kétoldalú megközelítések elősegítésének tekintetében nem szabad alábecsülni a civil társadalmi szereplők szerepét és munkáját. Az EGSZB részvétele a civil társadalommal folytatott párbeszédben, melyet az Európai Bizottság a WTO-ban folytatott tárgyalások nyomán követése céljából indított el, valamint az EGSZB-nek az általa létrehozott különböző közvetítő kereteken keresztül végzett munkájának stratégiai jelentősége érzékelhető, ám ezt jobban el kell ismerni, és láthatóbbá kell tenni.

4.3 A kereskedelem felelősségteljesebb liberalizációja

4.3.1 Arról is gondoskodni kell, hogy a megállapodások előnyeit, korlátait és a részüket képező koncessziókat elemző hatásvizsgálatok megfelelően figyelembe vegyék azok gazdasági és szociális következményeit, különösen ágazati szinten (ideértve a mezőgazdaságot és a munkaerő-igényes iparágakat). Az új megállapodásokhoz kapcsolódó – az Európai Bizottság kezdeményezése alapján végzett – vizsgálatokba pedig jobban be kellene vonni a helyi szakembereket és a civil társadalom képviselőit. Alaposabban ki kellene dolgozni ezenkívül az Európai Bizottság által felvázolt, a közleményben is megjelenő kockázatkezelési stratégiát.

4.3.2 Az EGSZB támogatásának ad hangot a globalizációhoz való alkalmazkodás elősegítését célzó európai alappal (EGF) kapcsolatban. Véleménye szerint az EGF-et a globalizáció által érintett régiók és személyek támogatására irányuló stratégiai eszközként kellene felhasználni. Bár az EGF szerepe a nemzeti finanszírozási források kiegészítése, elengedhetetlenül fontos, hogy látható legyen, és hogy elérje a pénzügyi kritikus tömeget. Az Európai Szociális Alaphoz hasonlóan az EGSZB szerint az EGF-et is háromoldalú bizottságnak kellene kezelnie, mégpedig a szociális partnerek részvételével.

4.3.3 Ebben az összefüggésben a mezőgazdasági ágazatot kiemelt figyelemben kell részesíteni, mégpedig nemcsak a szűkebb értelemben vett mezőgazdasági termelést, hanem a mezőgazdasághoz kapcsolódó ipart is, amely az európai hozzáadott érték 14 %-át képviseli, valamint 4 millió polgárt foglalkoztat. A KAP 2003-tól az érintett foglalkozások számára jelentős áldozatokkal járó radikális reformon ment keresztül, hogy megállapodás születhessen a WTO-ban. Egy jövőbeli WTO-megállapodásnak tehát kölcsönösséget kell biztosítania a piacokhoz való hozzáférés tekintetében, valamint el kell érnie az USA-beli termelőknek folyósított állami támogatások hasonló mértékű, jelentős csökkentését.

4.4 Közös fellépés az EU-n kívüli piacok tekintetében

4.4.1 A tagállamoknak végre igazán el kellene határozniuk magukat a világpiacon való hozzáférésre irányuló valódi közös stratégia eléréséhez vezető célok és eszközök tekintetében, mégpedig az alábbi három hiányosság orvosolásával.

4.4.2 Először is Európa politikai, gazdasági, pénzügyi és – az euró keretében – monetáris integrációja ellenére az exporthitel-biztosítási rendszerek továbbra is főleg a nemzeti szintre épülnek. Az EU-nak támogatnia kellene ezeket a nemzeti rendszereket, annak érdekében, hogy minden európai vállalkozás, különösen a kkv-k vonatkozásában összehangolják és harmonizálják őket.

4.4.3 Másrésztől legnagyobb kereskedelmi partnereinket egymás után, lényegében nemzeti szintű, egymással versenyző kereskedelmi küldöttségek keresik fel. Ezeket a gyakran történelmi gyökerekkel rendelkező kétoldalú megközelítéseket nem megkérdőjelezni kell, hanem – ha az gazdasági szempontból indokolt – ki kell egészíteni és meg kell erősíteni az európai identitásunkat megszilárdító, promóciós célú ágazati látogatásokkal.

4.4.4 A kereskedelmi védelmi eszközöket (különösen a dömpingellenes eszközöket) jobban kellene ismerni és hatékonyabban kellene használni több forrást előirányozva az ilyen eszközök számára.

5. Az integráció felgyorsítása annak érdekében, hogy a globalizáció valós lehetőséggé váljon Európa népei számára

Az Európai Uniónak a globalizáció kihívásaival gazdasági integrációjára, népei szolidaritására, valamint a lisszaboni stratégia keretében folyamatosan a jobb termelékenységre törekedve kellene szembeszállnia. Csak egy megerősített Európai Unió lesz képes latba vetni súlyát a globalizációs szintéren a kontinentális méretű kereskedelmi hatalmakkal szemben.

5.1 Az európai telephelyek vonzerejének megerősítése a befektetők szemében

5.1.1 Először is el kell érni, hogy az EU a megfelelően integrált, hatékony és versenyképes belső piacra támaszkodhasson. Felesleges globális partnereinktől olyan koncessziók megszerzésére törekedni, amelyet még mi, európaiak sem szívesen osztanánk szét magunk között. Tehát e téren még messze vagyunk a céltól.

5.1.2 Számos régi akadály még mindig fennáll, és az európai vállalkozások nem igazán találtak módot arra, hogy valóban azonosulni tudjanak az „európai vállalkozás” szereppel. A GDP kétharmadát kitevő szolgáltatások továbbra is leginkább egymástól elválasztott nemzeti piacokon működnek. A tagállamok közbeszerzési piacain a védelemhez kapcsolódó áruk, tevékenységek, szolgáltatások és minden egyéb tekintetében a legutóbb ebben a tárgyban készült komoly elemzések – melyeket már 10 éve nem aktualizáltak – azt mutatják, hogy a közbeszerzési piacokon több mint 90 %-ban még mindig a nemzeti szolgáltatóknak ítélik oda a szerződéseket.

5.1.3 El kell kerülni, hogy a közösségi vívmányok veszélybe kerüljenek a tagállamok közötti egyértelmű verseny: a dömping, az állami támogatások, a „nemzeti bajnokokat” előnyben részesítő politikák, valamint az új korlátozások és akadályok miatt. A védelmi szektorra is kiterjedő európai iparpolitika kialakítása jelentősen hozzájárulna az EU gazdasági és technológiai helyzetének megerősítéséhez a globalizált gazdaságban. Határozottabbá kell tenni az EU versenypolitikáját is, továbbá a kettős adózás, a versenyhelyzet legszembetűnőbb torzulásai, valamint a HÉA-val való közösségen belüli visszaélések elleni harc érdekében elengedhetetlenül fontos az EU-n belül egy átlátható adóügyi és szociális keret létrehozása.

5.1.4 A valóban európai dimenzióval bíró infrastruktúra hiánya (olyan területeken, mint például a közlekedés, energia, új technológiák, technológiai parkok és kutatóközpontok) káros következményekkel jár Európa képességére a legjobb beruházási lehetőségek felkínálása tekintetében a világban még mindig vezető szerepet betöltő piacon.

5.2 Az európai polgárok képzettségének és oktatási szintjének fokozása az innovatív társadalom létrehozása, valamint annak érdekében, hogy mindenki hozzáférhessen az ismeretekhez

5.2.1 Európa nem gazdag nyersanyagokban és nem versenyezhet a világ többi részével azért, hogy szociális, környezeti vagy adódömpinget vezet be, ugyanakkor nem töltheti be a világ „szupermarketjének” szerepét sem. A „világ műhelyének” szerepét pedig jobb Ázsiára hagyni. Jövője mindenképp attól függ, hogy mennyire lesz képes az innovációra, a vállalkozásra, valamint hogy az európai nők és férfiak milyen képességeket tudnak majd felmutatni. Az egész életen át tartó tanulásba irányuló hosszú távú beruházás a harmonikus fejlődés kulcsa. Fontos tehát, hogy támogassuk nemcsak magát a képzést és az oktatást, hanem az EU keretein belüli, célzott mobilitást is – többek között a közigazgatás terén – melyhez a többnyelvűségen és a megtervezett karrieren át vezet az út, legyen szó akár európai, akár nemzetközi dimenzióról.

5.2.2 Az Európai Unió tagállamai még mindig túlzottan elhatárolódnak egymástól. Az EGSZB nagy volumenű projektek megvalósítását sürgeti, köztük: a többnyelvűség eredményesebb fejlesztését az iskolában, a fiatalokat – ideértve az egyetemi hallgatókat, a szakmunkásokat és fiatal munkavállalókat – célzó mobilitási programok megvalósítását, európai egyetemek létrehozását, az egész életen át tartó európai oktatás kialakítását, valamint a képesítések kölcsönös elismerésének közösségi keretét stb.

5.2.3 Európa megérdemli tehát a széles körű európai kezdeményezéseket az oktatás és képzés, valamint az ismeretek

terjesztése terén. Képzési lehetőségek biztosításával és új munkahelyek létrehozásával különleges figyelmet kell szentelni az ipari szerkezetváltás és az áthelyezések áldozatául esett polgároknak és területeknek.

5.3 *Fel kell szerelkeznünk a globalizáció kihívásaival való szembenézéshez szükséges hatékony eszközökkel.*

5.3.1 A globalizáció által támasztott kihívások az Európai Uniót termékei és szolgáltatásai versenyképességének megerősítésére kényszerítik. Az Unió gazdasági érdekei éppen olyan fontosak, mint amilyen különbözőek is. Ahhoz, hogy a világkereskedelemben vezető szerepet töltsön be, az Európai Uniónak egyformán meg kell erősítenie a kiemelt minőségű termékek és szolgáltatások – melyek exportjának felét és a globális kereslet egyharmadát teszik ki –, valamint a népesség igényeinek megfelelő más jellegű termékek és szolgáltatások piacán elfoglalt helyzetét.

5.3.2 A vállalkozásokat és az innovációt támogató európai politika bevezetése, melyet az oktatás, képzés és az ismeretek terjesztése terén tett intézkedések kísérnek – a „Lisszabon utáni” új európai stratégia részeként – az elkövetkezendő évek kiemelt feladata. Az EGSZB a tagállamok és az EU munkáját összefogó, az állami és magánszféra által egyaránt finanszírozott menetrend készítését javasolja e területek vonatkozásában.

5.3.3 Mivel már nincs idő az EU számára a 2007-2013-ig tartó időszakra jobb költségvetést készíteni, a meglévőt kell a lehető legjobban kihasználni. Különös figyelmet kell fordítani a következőkre:

- a legfontosabb transzeurópai hálózatok számára hatékony finanszírozást kell biztosítani a köz- és magánszféra közötti partnerségek számára kiírt pályázatok segítségével,
- fokozni kell az Európai Unió képességét kölcsönök és garancia biztosítására, és innovatívabb pénzügyi tervezést kell kidolgozni a strukturális alapok számára, amely ma leginkább egyszerű támogatások nyújtására korlátozódik.

5.3.4 Európa egyik nagy előnye ma az euró, amely nemcsak 13 tagállam közös valutájává vált, hanem fontos tartalékvaluta és a nemzetközi átváltások lebonyolítását szolgáló fontos pénznem. Az euró jelenleg egyre több országban kínál hiteles és hasznos alternatívát a dollárral szemben. Megkönnyíti vállalkozásaink számára a kereskedelmi szerződések megkötését, miközben pénzügyi biztonságot nyújt. Az egységes Európa érzetét sugározza az EU határain kívül és belül egyaránt. Az euróhoz nem kapcsolódik azonban közös döntéshozatali szerv a gazdaságpolitika terén, és ez a hiányosság jelenleg gátolja az egységes valuta várt előnyeit.

5.3.5 Az Európai Unió kohéziója a közös politikákra épül. Bár ma már a szén és az acél nem tekinthető az európai kohézió alapjának, a gazdasági és társadalmi szereplők határozottan elvárják, hogy az Európai Unió fokozottan felelősséget vállaljon az energiapolitika (a források megőrzése, az ellátás biztonsága, a környezetbarát energiaforrásokba irányuló új beruházások, a hatékonyság és az energiamegtakarítás) és a környezetvédelem terén. Ez a két terület pedig több, valóban közös európai politikát igényel.

5.3.6 Az Európai Uniónak ezenkívül az Alapvető Emberi Jogok Chartájával és a menekültek jogairól szóló genfi egyezményekkel összhangban lévő összehangolt integrációs és befogadási politikával átfogóbb és koherensebb bevándorláspolitikát kell kialakítania, miközben hatékonyabban kell fellépnie az embercsempészettel szemben. Az EU-nak a partnerségi politikán keresztül, valamint a mobilitást és a szakmai fejlődést lehetővé tevő, illetve új piacokat megnyitó regionális csoportosulások elősegítésével határozottabban kellene támogatnia a szakképzettséget igénylő munkahelyek létrehozását a fejlődő országokban.

5.4 *Tegyük a globalizációt emberarcúvá*

5.4.1 A globalizáció kihívásait megválaszoló stratégiára támaszkodva az Európai Unió ismét felsorakoztathatja az európai integrációs projekt mögé polgárait.

5.4.2 Általában véve az EGSZB hangsúlyozza a szociális partnerek és a szervezett civil társadalmat képviselő különböző szereplők teljes bevonásának szükségességét az új átfogó megközelítésbe, melyet a globalizáció által támasztott kihívások leküzdésének eszközeként támogat. A Tanácstól és az Európai Bizottságtól nagyobb átláthatóságot kell megkövetelni a kereskedelmi tárgyalások kérdésében is. Az EGSZB – harmadik országokbeli civil társadalmi partnereivel együtt – határozottan részt kíván venni mind a többoldalú, mind a kétoldalú kezdeményezésekben.

5.4.3 Az EGSZB a szociális partnerek és más civil társadalmi szereplők bevonását különösen javasolja:

- a globalizációból eredő kérdésekhez kapcsolódó európai információs kampányokba és vitákba: ezeket a kampányokat és vitákat a civil társadalommal együtt kellene vezetni,
- az Európai Bizottság és a Tanács által tervbe vett új nemzetközi stratégiáról szóló rendszeres tájékoztatásokba és konzultációkba, valamint az Európai Konvent témájában az EGSZB által szervezett tájékoztatókba és konzultációba,
- az új kereskedelmi megállapodások gazdasági és szociális kihatásait elemző hatásvizsgálatokba, a globalizációhoz való alkalmazkodás elősegítését célzó európai alap (EGF) irányításába,

- a regionális csoportosulásokkal folytatott kétoldalú tárgyalások nyomom követésébe – mint például az AKCS-országokkal kialakított partnerségi egyezmények – melyekhez az EGSZB saját és harmadik országokbeli civil társadalmi partnereinek szakértelmével hozzájárulhat,
- az EU politikáinak megszilárdításához szükséges politikákban való részvételbe (egységes piac, együttműködésre és kohézióra irányuló stratégiák, euró stb.),
- az EU-ban, a tagállamokban és azok régióiban, valamint határokon átívelő dimenzióban szükséges kiigazítások és reformok különböző aspektusairól szóló hatékony szociális párbeszéd kialakulásának támogatásába.

5.4.4 Az EGSZB sürgeti az általános érdekű szolgáltatásokra vonatkozó feladatok elvégzésének európai szintű szervezését, amely az egyszerű együttműködésen túlmenően magában foglalná a források integrálását a gazdasági biztonság, a polgári és környezetvédelem, valamint az Európai Unió külső határainak vámfelügyelete, a rendőri szervek és még a védelmi ágazat tekintetében is, és nem engedné, hogy ezek az elképzelések ne jussanak tovább a nemzeti elefántcsonttoronyokon ezáltal gátolva az európai fejlődést.

5.4.5 Az EGSZB egyben támogatja az egységes piacban való nagyobb részvételen alapuló megközelítést a közös kezdeményezések, a szociális párbeszéd, a vállalatok szociális felelőssége, az önszabályozás és a társadalmi-szakmai együttes szabályozás (különösen a szolgáltatások, a kereskedelem, a pénzügyi piacok, a környezet, az energia, a szociális dimenzió és a fogyasztói jogok terén) ösztönzésével.

5.4.6 A szervezett civil társadalom szereplői maguk is közvetlen és független szerepet játszanak abban, hogy kapcsolatot alakítsanak ki az Európai Unió kereskedelmi partnereit alkotó országokban és regionális csoportosulásokban található hasonló szervezetekkel.

5.4.7 Mind az emberarcú globalizációhoz, mind pedig az európai integrációhoz szükség van az emberek és a szervezett civil társadalom részvételére. Ha jobb tájékoztatást kapnak, véleményüket is kikérik, illetve szisztematikusan bevonják őket, Európa népei el fogják fogadni azt a stratégiát, amelyet ők maguk alakítottak, és amely felett ellenőrzést gyakorolhatnak.

Kelt Brüsszelben, 2007. május 31-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS